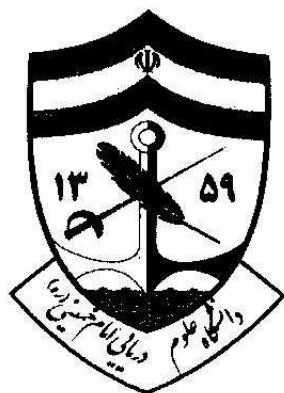

بسم الله الرحمن الرحيم

تئوری های سازمان و مدیریت

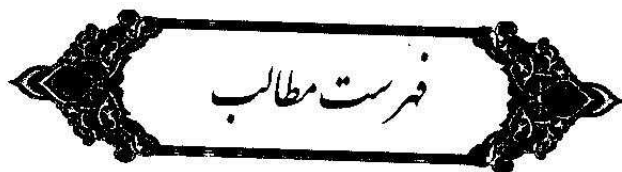
دکتر سید شهاب الدین حجازی

عضویت علمی دانشکده مدیریت دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره)

سرشناسه	: حجازي، سيدشهاب الدين، ۱۳۵۱-
عنوان و نام پديدآور	: تئوري هاي سازمان و مديريت / سيدشهاب الدين حجازي.
مشخصات نشر	: نوشهر: دانشگاه علوم دريائي امام خميني (ره) انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهري	: [۲۸۳] ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-5684-10-0
وضعيت فهرست	: فيپا
نويسي	
يادداشت	: پشت جلد به انگليسي: S.Sh.Hejazi, Theories of organization and management.
يادداشت	: كتابنامه: ص. [۲۷۹]-[۲۸۳]؛ همچنين به صورت زيرنويس.
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم دريائي امام خميني (ره). انتشارات
رده بندي كنگره	: HD۳۷
رده بندي ديويي	: ۶۵۸
شماره كتابشناسي ملي	: ۸۶۸۸۷۸۲
اطلاعات ركورد	: فيپا
كتابشناسي	

نام كتاب	: تئوري هاي سازمان و مديريت
تأليف	: سيدشهاب الدين حجازي
ناشر	: دانشگاه علوم دريائي امام خميني (ره)
نوبت چاپ	: چاپ اول
تاريخ انتشار	: ۱۴۰۰
تيراژ	: ۱۰۰۰
قيمت	: ۵۰۰۰۰۰ ريال
حروفچيني، چاپ و صحافي	: انتشارات دانشگاه علوم دريائي امام خميني (ره)

حق چاپ براي ناشر محفوظ است

بخش اول: کلیات مدیریت و سازمان

فصل اول: مفاهیم مدیریت

۵	مقدمه
۶	تعاریف مدیریت
۸	بهره‌وری و عملکرد مدیریت
۱۰	وظایف مدیریت
۱۲	سطوح مدیریت
۱۴	مهارت‌های مدیران
۱۶	نقش‌های مدیریت

فصل دوم: مفاهیم سازمان

۲۳	مقدمه
۲۴	تعریف سازمان
۲۵	عناصر (ارکان) تشکیل‌دهنده سازمان‌ها
۳۱	چرخه حیات سازمان
۳۵	انواع سازمان‌ها
۳۶	ابعاد سازمانی
۳۶	ابعاد ساختاری
۳۹	ابعاد محتوایی
۴۲	نقش استعاره‌ها در شناخت سازمان

فصل سوم: سیر تحول نظریه‌های مدیریت

مقدمه	۴۹
نظریه‌های مدیریت	۵۰
مکتب کلاسیک (رهیافت سنتی)	۵۳
مدیریت علمی	۵۴
نظریه اداری (اصول‌گرایان)	۵۷
نظریه بوروکراسی	۶۱
مکتب نئوکلاسیک (رهیافت منابع انسانی)	۶۷
نهضت روابط انسانی (مطالعات هاثورن)	۶۸
درس‌هایی از مطالعات هاثورن	۷۰
سازمان رسمی و غیررسمی	۷۱
جنبش روابط انسانی و مطالعات هاثورن	۷۳
مکتب سیستمی (رهیافت کمی یا نگرش سیستمی)	۷۴
مفهوم سیستم	۷۵
اجزای اصلی سیستم	۷۶
طبقه‌بندی سیستم‌ها	۷۸
خصوصیات مشترک سیستم‌های باز	۷۹
سلسله مراتب سطوح پیچیدگی سیستم‌ها	۸۳
مکتب اقتضایی (نگرش اقتضایی)	۸۵
نظریه برنز و استاکر	۸۹
نظریه جون وودوارد	۹۱
نظریه لارنس و لورش	۹۳
ارتباط شرایط محیطی و مدیریت	۹۵

فصل چهارم: مبانی برنامه‌ریزی

۹۹	مقدمه
۱۰۰	تعریف برنامه‌ریزی و ویژگی‌های آن
۱۰۲	محاسن برنامه‌ریزی
۱۰۳	دام‌های مهم در مسیر برنامه‌ریزی موفق
۱۰۴	انواع تقسیم‌بندی برنامه‌ها
۱۰۴	۱. تقسیم‌بندی برنامه‌ها از نظر عناوین (سلسله مراتب برنامه‌ها)
۱۰۵	مأموریت (رسالت)
۱۰۶	هدف‌ها
۱۰۷	استراتژی‌ها (راهنماها)
۱۰۷	خط‌مشی‌ها (سیاست‌ها)
۱۰۸	روش‌های انجام کار (روش‌ها)
۱۰۸	قوانین و مقررات
۱۰۹	طرح‌ها (برنامه‌های اجرایی)
۱۰۹	بودجه‌ها
۱۰۹	۲. تقسیم‌بندی برنامه‌ها از نظر چارچوب‌های زمانی
۱۰۹	برنامه‌های بلندمدت
۱۰۹	برنامه‌های میان‌مدت
۱۰۹	برنامه‌های کوتاه‌مدت
۱۱۰	۳. تقسیم‌بندی برنامه‌ها از نظر میزان استفاده
۱۱۰	برنامه‌های مستمر یا دائمی
۱۱۰	برنامه‌های موقت یا یکبارگی
۱۱۰	۴. تقسیم‌بندی برنامه‌ها از نظر وسعت یا دامنه
۱۱۰	برنامه‌های عملیاتی
۱۱۰	برنامه‌های راهبردی

۱۱۱	 برنامه ریزی جامع (راهبردی)
۱۱۱	 تفاوت برنامه ریزی راهبردی و عملیاتی
۱۱۲	 فرآیند برنامه ریزی جامع (راهبردی)
۱۱۷	 تجزیه و تحلیل سوات

فصل پنجم: مبانی سازماندهی

۱۲۵	 مقدمه
۱۲۶	 تعریف سازماندهی و مزایای آن
۱۲۸	 تعریف ساختار سازمانی و اهداف آن
۱۲۹	 مراحل سازماندهی
۱۳۱	 صف و ستاد
۱۳۳	 طراحی واحدهای سازمانی بر مبنای نگرش ستی
۱۳۴	 سازماندهی بر مبنای وظیفه
۱۳۶	 سازماندهی بر مبنای نوع محصول
۱۳۸	 سازماندهی بر مبنای منطقه جغرافیایی
۱۳۹	 سازماندهی بر مبنای ارباب رجوع یا مشتری
۱۴۰	 سازماندهی بر مبنای نوع بازار
۱۴۲	 الگوی ترکیبی (پیوندی)
۱۴۴	 الگوهای جدید طراحی واحدهای سازمانی
۱۴۵	 سازماندهی بر مبنای پروژه
۱۴۷	 سازماندهی ماتریسی (خزانه‌ای یا شبکه‌ای)
۱۵۰	 سازماندهی با گروه‌های متداخل
۱۵۱	 ساختار سازمانی موقتی ویژه (ادھوکراسی)
۱۵۳	 نشانه‌هایی از ضعف ساختاری

۱۵۵	طراحی سازمانی
۱۵۶	ساختار ساده
۱۵۷	ساختار بوروکراسی ماشینی
۱۵۷	ساختار بوروکراسی حرفه‌ای
۱۵۸	ساختار مبتنی بر واحدهای مستقل (ساختار بخشی)
۱۵۹	سازمان ویژه یا ادھوکراسی

فصل ششم: مبانی تصمیم‌گیری

۱۶۳	مقدمه
۱۶۴	فرآیند تصمیم‌گیری
۱۶۴	انواع تصمیم‌گیری سازمانی
۱۶۷	الگوهای تصمیم‌گیری فردی
۱۶۷	الگوی تصمیم‌گیری عقلایی (بخردانه)
۱۷۱	الگوی تصمیم‌گیری عقلایی محدود و رضایت‌مندی
۱۷۳	الگوی تصمیم‌گیری شهودی
۱۷۵	تصمیم‌گیری گروهی
۱۷۵	تمایز تصمیم‌گیری فردی با گروهی
۱۷۶	مزیت‌های تصمیم‌گیری گروهی
۱۷۷	معایب تصمیم‌گیری گروهی
۱۷۷	تکنیک‌های تصمیم‌گیری گروهی
۱۷۸	تکنیک گروه اسمی
۱۷۸	تکنیک دلفی
۱۷۹	تکنیک ماتریس انتخاب زوجی
۱۸۱	طوفان مغزی (ذهن‌انگیزی)
۱۸۲	مدیران و موانع حل مسأله

پیشگفتار

اکنون در عصری به سر می‌بریم که به آن عصر دانایی اطلاق می‌گردد. در این عصر شیوه انجام امور در تمامی زمینه‌ها می‌بایست بخردانه و عقلایی صورت گیرد و دوره آزمون و خطا به سر آمده است. سازمان‌ها نیز از این قاعده مستثنی نبوده و رقابت نفس‌گیر و تغییرات محیطی سرسام‌آور، امکان هرگونه خطا و اشتباه را از مدیران سازمان‌ها سلب نموده است.

از سوی دیگر؛ دلیل عمده بسیاری از عقب‌ماندگی‌های کشورهای در حال توسعه را (علیرغم در اختیار داشتن منابع فراوان) همانا مشکلات مدیریتی و اداره جامعه به‌شیوه غیرعلمی برشمرده‌اند.

پس لازم و ضروری است که مدیران سازمان‌ها قبل از هر چیز به سلاح دانش مدیریت آشنا گشته تا بهبود و افزایش بهره‌وری را پیشه کار خود نموده و سر منشاء بحراناتی در خور شأن و نام کشور عزیزمان «ایران» گردند.

دانشکده مدیریت و کمیسر دریایی دانشگاه علوم دریایی امام خمینی^(ره) نیز به‌منظور آشنایی هرچه بیشتر مدیران آینده نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران با مباحث مدیریتی و سازمانی، از بدو تاسیس تاکنون، درس «مبانی سازمان و مدیریت» را به ارزش سه واحد درسی مصوب و ارائه نموده است، تا از این طریق دانشجویان با نظریه‌های سازمان و اصول مدیریت آشنا گشته تا پس از دانش‌آموختگی و پیوستن به مناطق خدمتی توانایی هر چه بیشتر اداره امور و وظایف سازمانی خود را داشته باشند.

کتاب حاضر، ضمن این که برای همه مدرسان و اساتید مدیریت، مدیران و سایر علاقمندان به این رشته مفید است، اصولاً کتاب درسی است که در تهیه آن تلاش گردیده سرفصل‌های مصوب به‌طور کامل پوشش داده شود.